

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 frt.
 Félévre 4 " "
 Negyedévre 2 " "

Hirdetési árak:
 A négy-hasábos petitsor
 1-szeri felvétele . . 7 kr.
 2-szeri " 6 " "
 3-szeri " 5 " "
 A három-hasábos „Nyilttér”
 petitsor 10 krval számíttatik.
 Hirdetés-bélyegár 30 kr.

PÉCSI LAPOK.

Vegyes tartalmu lap.

Hirdetések felvételnek
 Oppelik A., Schalek Henrik,
 Haasenstein és Fogler,
 Mosse Rezső bécsi; — Gold-
 berger A. B. budapesti; —
 G. L. Daube és társa
 M. frankfurti;
 Haasenstein és Fogler
 Steiner A.
 hamburgi irodáiban.

Megjelenik hetenkint háromszor
 és pedig:
 vasárnap, szerdán és pénteken

Szerkesztőségi iroda hal-tér 5-ik számú házban. Hirdetések és előfizetések felvételi
 irodája Ramazetter Károly kiadóhivatalában boltiv-közben a könyvnyomda mellett.

Egyes szám
 Szerda- és pénteki kiadás 5 kr.
 vasárnap 10 kr.

Boraink ügyében.

— A vidékről. —

Szép Baranya megyénk az egész országban második bortermelő megye. Első Zemplén: így hallottam s így tudom. Megyénk jó közép terméssel több százezer hectoliter bort termel, s mégis a szőlőszet, borászat s pinczészet hol áll hátrább, mint megyénkben? Ki s mi az oka? . . . Itt a felelet rögtön; mi, kik itt lakunk a megyében. Miért? . . . Azért, mert megöl a tétlenség, nem teszünk semmit. Mily sok más kérdést s feleletet lehetne tenni s adni! De kérdezzük csak meg önmagunkat elgugulatlanul s el kell ismerni azt, hogy vádolhat minket a lelkiismeret. Egy futó pillantást tegyünk, a borászat fejlődött-e valamire évtizedek óta; ki, hol s mit tett? . . . Senki semmit; pedig nem így áll, igen tett s fejlesztette, elébb vitte — de azt is rögtön utánna kell mondani, a saját hasznára — több idegen jövevény, ezek a mi kitünő híres borüzereink, kiknek a bortermelésről fogalmuk sincs, kik befektetik a tőkét, de nem a szőlőtökét, hogy dusan kamatolva nyereszkedjenek, meg is látszik rajtuk, mert száz s több %-re kamatoztatják maig is pénzöket s árulják s pancsolják terményünket, mi ezt összedugott kézzel, busan nézzük, egyet-kettőt sóhajtvá utánna.

Az a hideg közönyösség, mely körül övez e téren, igazán szálanomra méltó s alig eléggé ostorozható.

Csaknem megfoghatatlan, hogy a vidék bortermelésével oly keveset törődik, megtermeli s örül, ha az uzsorás üzérnek elvesztegetheti mielőbb, de hogy egyesülés s eszmecsere s társulás által saját javát előmozdítsa, ne csak termelni, hanem értékesíteni is tudja, azt már nem akarja s nem teszi. Nem egyeket, hanem készakarva a vidéket kárhóztatom, mert az egyesek akarják, legalább tapasztalásból tudom, hogy a hol és a kikkel bortermelésünkről eszmét cseréltem, azt, mindenütt és mindenki azt mondta, hogy nézetem való, bár mielőbb diadalra jutna. Tehát mozgató erő s vezér nincs, ki a borászat ügyét felkarolná. Hallgatunk s egymástól várjuk a kezdeményezést.

Társulásra s vezérre van szükségünk, eszméinket itt a megyei lapokban kicserélhetjük; én hiszem is, de tudom is, hogy az ily közérdeknek itt e lapok hasábjain is mindig nyílik tér.

Olvasom, hogy már megyénk fő helyén, Pécssett borügynökség állítottatott fel, mely működését is megkezdte. Pincze-egylet is alakult, miért ne lehetne ez Mohács, Siklós, Nagy-Harsányban, Villányban s több helyeken is; de miért nem lehetne megyeivé tenni? . . . hisz kereskedésre, azt hiszem Mohács állhatna első helyen. Itt Mohácson óhajtanék én egy megyei nagy borpinczét állítani, a megyei bortermelők segélyével, ez a város az, melynek kereskedelme később évekre nagy lendületet fog nyerhetni. De semmi kivihetlent nem látok arra, hogy itt megyei bortermelőink segélyével egy nagyszerű minta-pinczét nem lehetséges volna felállítani, hisz, ha csak Mohács és vidéke egyesülend is, már kicsiben cél van elérve.

De messzire is elmentem, ez itt mondottakat csak úgy per tangentem óhajtottam csak megemlíteni, van elébb való teendőink is a bortermelés terén, a társulás, az eszmecsere,

itt legezélhoz vezetőbb utat-módot az alábbi módon vélem elérhetni, pl. a társaskörökben a pap, tanító s az intelligentia azon része, ki a nép jólétét s a közboldogság elérhetését szíven viseli, vegye fel a fonalat, azaz, hogy a jó és hasznos szakkönyveket, pl. Encz Ferencz, Molnár István, Nyári stb. jeles borász munkáit olvasgassa át figyelemmel, mert csak úgy lelkesedhetünk valamely életbe vágó fontos dolog iránt, ha értjük is azt, tartsunk alkalmas időkben előadásokat s felolvasásokat, buzdítsuk s nyerjük meg az egyesülésnek a köznépet, a szegény termelőket, mutogassuk meg s világosítsuk meg, hogy mily haszon háramlik reánk, ha tömörülünk, egyesült erővel csodákat művelhetünk, oktassuk az okszerű szőlőművelési szabályokra, ismertessük meg a válfajokat, azok természetességeit, a talaj minőségeit, a szőlőművelés czélszerű eszközeit, hisz ez oly tér, hogy itt igazán felette sok a tanulni való; vessük el a régi rendszert, melytől népünk oly nehezen tud megválni. Szóval ezek oly dolgok, hogy többszöri ismétlést s mintegy rátukmálást igényel, mert minden kezdet nehéz.

Népünk igaz, hogy nem akar egy könnyen kibontakozni a régi rosz rendszerből, mert még a köznép ma is épen úgy termeli borát, mint ezelőtt, talán azt is mondhatom századokkal, a pinczészet s magasabb borászatról még szó sem lehet, pedig itt van a drága anyag kezében, csak hogy épen a nép nem tudja azt; fel kell tehát világosítani, meg kell vele értetni, hogy a mi megyénk szőlőtermelési, mezei iparága épen olyan beható tanulmány tárgyát képezi, mint bármely aranybányánál, az arany termelési iparág, ez is, amaz is tudomány s buvárlat tárgyát képezi, még azért ne bizza el magát az a bortermelő, hogy talán földész társainál különb terményt állít elő, mert még mi magyarok a borászat s bortermelés s kezelés terén igen távol, messze állunk a spanyol s francziáktól, pedig hogy hazánkban megyénk második helyen áll, az szent és való. Tehát az oktatás, tanítás, társalgás és felvilágosítás azok az eszközök, melyek által népünket a bortermelés tökéletesítése felé terelni lehet és kell is. Itt is bebizonyosodik fentebbi állításom, hogy vezérre van szükségünk, de hol és kit válasszunk? Önként magától értetődik, itt van e t. lap, mely a közönséget szolgálja van hivatva, itt ez képviseli a közjólét tárgyában tett indítványokat. Beszéljük meg itt e kis körben teendőinket, itt van továbbá a megyénkben működő s tekintélyes „Megyei gazdasági egyesület”, közelítsünk s akarjunk, rázzuk fel respedő álmából bortermelőinket, ne nézzük tovább, hogy e kitünő terményünk kezelésében oly kiskorúak vagyunk, s külföldi vevőink oly ritkán nyerhetik első kézből boraikat, mert nagyobb quantumban s elsőbb minőségben a köztünk lakó s magokat borkereskedőknek állító üzerektől venni kénytelenítettnek.

Hazánk 24 millió akó bort termel s ez óriás mennyiség egy 24-ed részét épen Baranya megye adja, nagyon is helyén s rendjén való tehát, hogy bortermelésünkre nagyobb gond s figyelem fordíttassék. Nincs vinczellérképezdénk, nincs vándortanárunk, iskoláinkban nem oktatjuk, minden minden a régi; hát egy ily dus jövedelmet adó ter-

ményünket, hogy lehet ily kevésre méltatni; de vannak ám ezek helyett dugszdag borkereskedőink, alkuszaink, üzereink s parancsolóink, elannyira, hogy bizony nekünk, kik itt élünk s lakunk, gondolkozni s találgatni kell azt, hogy ugyan hol kaphatunk egy kis tiszta s valódi bort, ha néha meg-meg kívánjuk; nem ázsiai állapot ez bortermelésünk terén s még sem ébredünk? De nem is ecsetelem tovább, hisz azt mindenki kétségbevonhatlanul tudja s látja, hogy így áll biz az, csak hogy az utat s módot eltalálni a tevékenység megkezdésére nézve, nem könnyű; én a fentiekben véltém czélhoz vezetően elmondani, de hiszem, hogy leend olyan, ki még helyesebb utat s módot talál, én csak azt mondom: „Győzzön a jobb.” Cseréljünk elmét, karoljuk fel e parlagon hagyott tért, mert erre nagy jövő vár. Sok a teendőnk, tegyünk is, hogy az utókor hanyagsággal ne vádoljon bennünket.

Nem tudom, hogy e fenti sorokban, mennyire sikerült kifejtennem és közlenem a t. olvasókkal e téreni nézetemet, jól tudom, hogy nálam is több az akarat, mint a tett.

Vitassuk meg több oldalról, s mindinkább be fogjuk látni, hogy bortermelésünk mezei iparága elodázhatatlan művelésre vár. Több ízben foglalkozott már a sajtó ez ügyben s eddigi hanyagságunknak okai csak bennünk keresendő, feltalálható. Egyesüljünk tehát a bortermelés terén mindazok, kik a közjólét eszméjét szívünkön hordjuk, s ne csak szóval, de tettel is mutassuk meg azt, hogy csodákat alkothatunk, ha akarat van bennünk. Z. Gy.

A pénzügyminiszter betérjesztette az országgyűlés elé a közadók kezeléséről és a pénzügyi közigazgatási bíróságokról rég várt és kiváló érdekű törvényjavaslatokat. Az első rendkívüli terjedelmes; az adóügyekbeni közigazgatást a kir. adófelügyelők vezetik továbbra is, a törvényhatósági közigazgatási bizottságok ellenőrzése mellett. Pontosán meghatározza az adófelügyelők teendőit, kimondván a személyes felelősséget is. A fellebbezések legtöbb esetben birtokon kívül történnek. A pénzügyi bíróság végső foruma lesz az adó, illeték s egyéb pénzügyi kihágási ügyekben. All egy elnök és négy ítélő bíróból s a megfelelő segédszemélyzetből. A fellebbezések a panaszlott végzés vagy határozat vételétől 15 nap alatt nyújtandók be, és pedig oly ügyekben, melyekben a közigazgatási bizottság járt el, ennek elnökéhez, más adóügyekben az adófelügyelőhöz, jogi illetékre nézve az illető pénzügyigazgatósághoz.

A középiskolai törvényjavaslat feletti tanácskozmányok javában folynak. Érdekesnek találjuk röviden közölni az országos tanáregyesület tanácskozmányainak főbb pontjait. A választmány nem foglalt állást a reáliskolák, illetve a latin nyelv kérdésében, de mindenesetre kívánatosnak tartja, hogy a latin nyelv a reáliskolákban legalább mint nem köteles tantárgy legyen tanítható. — A középiskola első osztályába nem tartja elégségesnek a negyedik osztályi elemi bizonyítványt, fön kívánja tartani a fölvételi vizsgálatot, a hol ez szükségesnek mutatkczik. — A gymnasiumi rajztanárt a rendes tanárok közé kívánja soroztatni, a

miből nem következti, hogy, ha kevesebb órát ad, a rendes tanár fizetését huzza. — A tanárok magánműködésének felső hatóság felügyelete alá való helyezését gyengíteni kívánja. Szerinte a magán órák adása nem lehet ilyen felügyelet tárgya. Egyebekben is csak a rendes tanítási idő körén belül tartja a felügyeletet jogosultnak. Ekkor is ennek nem szabad vexatoriusnak lennie. A polgári jogok gyakorlatából vagy a szellemi tevékenységből eredő tiszttség vagy megbízás elvállalását egyáltalán nem akarja a felső tanhatóság engedelmétől függővé tenni. A tornatanításra elégségesnek tart heti két órát. — Az évi szorgalomidő most a vál. szerint is júliusban s augusztusban tartandó. Az érettségi bizonyítványt kívántra német s francia nyelven is tartja kiállíthatónak. — A választmány örömmel vesz tudomást a reáliskolának adott azon koncesszióról, hogy ennek tanulói az egyetem matem. és természettudományi karára is léphetnek, de kívánatosnak tartja, hogy a reáliskolai érettségi vizsgálatot latin és görögből kiállítandó pótérettségi vizsgálatnál gymnáziumivá lehessen kiegészíteni. — A törvényjavaslat a tornatanítókról mostoha módon gondoskodik, a választmány ennek változtatását kéri. — A quinqueniumot nem kívánja 8¹/₂%-ra szorítottatni, kívánja, hogy ez vagy egyáltalán ne, vagy csak minimum gyanánt határozassék meg. — A nyugdíjazásra nézve is néhány figyelemreméltó, méltányos kívánságot fejez ki. — Azt tartja, hogy főigazgató csak középiskolai tanárok közül legyen választható. A tanári képesítésről szóló szakaszt tulságosan részletesnek találja. — A hitfelekezetek tanárképesítésére vonatkozólag indítványozza, hogy a hitfelekezetek csak akkor adassanak ki tanárképesítő okleveleket, ha a törvény által megszabott módon gondoskodnak a tanárképzésről és képesítésről, de akkor okleveleik az államiak érvényével birak. — Ezek tárgyalása után rákerült a sor az egyes külön indítványok tárgyalására. Kuncz losonezi főgymnáziumi igazgató indítványa a személyi pótlék tárgyában némi módosítással elfogadtatott. A szabadkai főgymnázium tanári karának azon indítványa, hogy a szépírás a rendes tárgyak sorából kiveendő, elfogadtatott; ugyszintén a rajzitanítás fölmentése alól való indítvány.

A polgármester ur tiszti jelentése.

— Negyedik közlemény. —

Pénzügy. Adózási viszonyok. a) Egyenes államadó hátralék az 1879. évről 78,652 frt 10¹/₂ kr., 1880. évi előírás 298,783 frt 16 kr., utólagos előírás 4887 frt 2 kr. Összes tartozás 382,322 frt 28¹/₂ kr. Ebből levonott készpénzben 305,112 frt 56 kr., leiratott 9448 frt 33¹/₂ kr., összes leróvás 314,561 frt 9¹/₂ kr., marad hátralék 1881. évre 67,761 frt 19 kr., viszonyítva ez összeget az 1879. évről áthozott 78,652 frt 10¹/₂ krnyi hátralékkal, kitűnik, hogy nem csak az 1880-ik évi előírás rovatott le teljesen, hanem a hátralékból is majdnem 11,000 frt apasztatott. b) Bélyeg és jogilleték. 1879-ről áthozott hátralék 60,111 frt 9 kr., 1880. évi előírás 74,820 frt 26 kr., összes tartozás = 134,931 frt 35 kr. Ebből lerovatott készpénzben 50,568 frt 58¹/₂ kr., leiratott 28,453 frt 61¹/₂ kr., összes leróvás 79,022 frt 20 kr., marad hátralék 1881-re 55,909 frt 15 kr. c) Városi pótdadó. 1879-ről hátralék 22,188 frt 36 kr., 1880. évi legelő adó 1886 frt 32 kr., összes tartozás 98,486 frt 1 kr. Ebből lerovatott készpénzben 76,596 frt 5 kr., leiratott 2341 frt 80 kr., összes leróvás 78,937 frt 85 kr., marad hátralék 1881. évre 18,548 frt 16 kr. d) Közmunkaváltásdíjak. Hátralék az 1879. és ezt előző évekről 3916 frt 25 kr., 1880. évi előírás 8240 frt, összes tartozás 12,156 frt 25 kr. Ebből lerovatott készpénzben 6837 frt, leírás által 1 frt 50 kr., összes leróvás 6838 frt 50 kr., marad hátralék 1881. évre 5318 frt 75 kr. e) Utcza-seprezési díjak. Hátra-

lék 1879. és előző évekről 580 frt, 1880. évi előírás 3293 frt, összesen 3873 frt. Ebből levonott készpénzben 7295 frt, leiratott 6 frt, összesen 2801 frt, marad hátralék 1881. évre 1072 frt. A d) és e) alatt előtűntetett közmunka és utcza-seprezési díjakról észlelhető nagyobb mérvű hátralékok felderítésére megjegyzi, miként azon körülmény, hogy a köztartozások ezen neménél mutatkozó hanyatlás abban találja megoldását, hogy a pénztári hivatal rendelkezésére álló végrehajtó erő elégtelen volt, miután ez a magy. kir. adófelügyelő rendelkezése folytán csupán az állami adók és illetékek behajtására alkalmaztatott és így a város követeléseinek beszedésére, munkaerő hiánya végett annyi gondot és figyelmet fordítani nem lehetvén, ezek elmaradtak. A mutatkozott hanyatlás helyrehozása iránt a kellő intézkedések megtételek és a kívánt eredmény biztosítva van. A pénztári hivatal közegeinek tevékenységét a következő adatok tüntetik elő: Zálogolás eszközöltetett 2855. Arverésre kitűzetett 2790. Arverés fogantositatott 19. Ingatlan elárvereztetett 17. Illeték előiratott 2353 tétel, továbbá kivetett az I-ső és II-od osztályu kereseti, a föld, házbér, fegyver, általános jövedelmi pótdadó, adóbefizetési tételek szám volt (állami) 12,747, (városi) 12,361. Végül megemlítettik, hogy a város által fizetendő 65,000 frtnyi bor és hus fogyasztási adó is több ízben kényszer rendszabályok alkalmazása mellett a lakosságtól beszedetett és a kr. adóhivatalhoz beszolgáltatott.

Sz á m v e v ő s é g. E szakhivatal tevékenységére nézve megjegyzi, miként megvizsgáltattak az 1879. évről szóló következő számadások, u. m. a községi pótdadó, gazdasági, a vágóhid pénz, czéger pénz, szegény gyermekek javára szedett vámpénz, erdei, házi pénztári, letéti, tanbeirásipénzek, továbbá a szegényintézeti, kórházi, Rudolfinum és Matessa alapítványi, továbbá katona butorok, szegény iskolás gyermekek részére adott ruházatról, a nyugdíj alapról, a községi iskolák kiadásairól, az ebadóról, s végül a gyámpénztári, valamint a magán gyámok által beadott számadások. Továbbá megvizsgáltattak a közpénztáraknál vezetett naplók, valamint a mértékhibeletesítési hivatal által vezetett heti kimutatások. Ezen felül nyilvántartattak: a város katonaságának felügyelete alatt levő pénztárak bevételei és kiadásai, a közsírkertekre nézve alkotott szabályrendelet értelmében a temetkezési sorhelyek, a városi összes bérlmények és jogszíntvények lejáratja, a beadott és elintézett számadások, végül a város tőkepénzei és ingatlan javai, valamint tartozásai. Végül összeállított az 1879. évi zárszámadás, figyelemmel az ezen évre szóló köz költség-előirányzat tételeire, továbbá az összes templomok, kápolnák, szobor, kereszt és iskolai ösztöndíjak alapítványairól szóló számadás és mérleg, a temető-alap, a jobb élelmezési és Reisz-féle alapról szóló számadások egybeállítottak. Említendőnek tartja továbbá, hogy a rendes pénztári kezelés szempontjából szükséges nyilvántartása a kiadási tételeknek a legnagyobb pontossággal, valamint az egyes megrendeléseknek és kiadásoknak érvényesítése eszközöltetett, mely üdvös intézkedés eredménye az, hogy a város tanácsa minden időben kellőleg tájékozva van az előirányzati kiadási tételeknek mikénti állásáról, s hogy a túlkidadások ekként elkerülhetők. Végül megemlíti, hogy a folyó munkák, u. m. naplók megvizsgálása, községi pótdadó s egyéb adó természetű járulékok kivetése stb. pontosan teljesített, úgy hogy e hivatal is munkáit rendesen végezte.

Ujdonságok.

A megyegyűlésnek, mely hétfőn február hó 13-án tartatik meg, tárgysorozatából érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a megüritült főjegyzői, első és másod aljegyzői állomások betöltése, az igazoló választmányának megalakítása, az 1882. évi költségel-

irányzatnak módosításai, továbbá az Antal Pál siklósi járási szolgabíró fegyelmi ügyére vonatkozó alispáni jelentés kerülnek szónyegre. Személyes kérdésekről levén szó, remény van, hogy a bizottsági tag urak szép számmal jelennek meg.

Nagymérvű lopás. Kátai Jánosné lakásából (Kis-tér Weidinger-féle ház) e hó 7-én este 7 és 9 óra közt ismeretlen tettesek kulcs segítségével behatolván, a következő arany és ezüst némiéket tolvajolták el: 1 arany karperecz lilaszin kövel, 1 széles arany karperecz fekete emailirozással, 1 három ujnyi széles aranyozott ezüst karperecz lilaszin kövel, 1 arany óra nyaklánczczal, 1 hat személyre való ezüst evőeszköz, belül sárga kesztyü-börrel bélelt barna tokban aczél kapocs és zárral, 1 arany medaillon és 1 arany brosche igazgyönggyel.

A bányatelepi pósta körül több visszáságok merültek fel, melyeket mindenesetre orvosolni kell. Így nevezetesen az egyszerű levelek után 5 kr díj követeltetik, holott a bányatelep Pécsnek csak egyik külvárosát képezi, ennek területéhez tartozik és így szabályszerűen csak is 3 kr díj lenne fizetendő; továbbá a bányatelepre szóló levelek naponta csak egyszer és pedig d. e. 10 órakor szállíthatnak el és így a 10 óra után néhány percczel feladott levelek csak másnap délbén érkeznek rendeltetésük helyére, vagyis ugyanoly időben, mint Budapestre: a levelek kézbesítéséről gondoskodva nincs, és így a levelet váró közönségnek kell utána tudakozódnia, s megtörténik, hogy 4 vagy 5 nap mulva jut levélhez. És több efféle. Városunk polgármestere, mint értesülünk a közigazgatási bizottsághoz fordult, hogy ennek útján a Sopronyi postaigazgatóság által e bajok orvosolva legyenek.

Eljegyzés. Kurz György urat, érdemes polgártársunkat és egyik legrégebbi vérosi képviselőt nagy öröm érte: fia György, vasuti tisztviselőnk, e napokban eljegyezte S u s t J ó z s e f pénzügyi titkár ur G a b r i e l l a nevű szép és kedves leányt. Az egybekelés május hóban fog megtartatni. Kívánjuk, hogy derék polgártársunk még soká élvezze a fiatalok boldogságát.

A baranyamegyei gazdasági egyesület e hó 13-án hétfőn tartandó közgyűlésének tárgysorozata a következő: 1) Elnöki jelentés az 1881-ik évi működésről, 2) az 1882. évi költségelőirányzat, 3) Nádossy Kálmán alelnök ur által, a szarvasmarha tenyésztés emelése iránt teendő előterjesztés, 4) Indítványok. Midőn az egyesület közgyűléséről megemlékeztünk, nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy hivatalos közlönyében közzétett választmányi ülésének jegyzőkönyveiben ily kitételeket olvasunk: „helyi lapokkal közlendő”, de hogy azok a helyi lapok a választmány határozatairól különbség nélkül értesítettnek, vagy a közgyűlésre meghívást nyernének — tudomásunk nincs, részünkről legalább ilyeneket nem kaptunk. Mi érdekel kisérünk minden közérdekű mozzanatot, s természetesen a gazdasági egyesületét is, de éppen ezért lehetne a tisztelt egyesület anyai előzékenységgel, hogy tudósításait közölni is sziveskednék, mert a hivatalos lap e kitételét: „közlendő, a helyi lapokkal” csakugyan nem vehetjük megkeresésnek.

A „diákok bálja” látogatottság tekintetében első helyet foglal el az idei tánczesztélyek és bálók között; a „Hattyu terem” s a szomszédos ebédő zsufolásig megtelt, annyira, hogy jó ideig alig lehetett mozdulni és a tánczolás csak nagy megerőltetéssel és a legkényelmetlenebb helyzetben sikerült. Az első négyest legalább is 140 pár tánczolta és vagy ugyanannyi hölgynek szünetelni kellett, mert állást foglalni abszolute lehetetlen volt. E túltömöttség a kedélyesség és jó kedv rovására nagyon is kellemetlen volt bár a rendezőség tüzzel-lelékkel igyekezett, buzgólkodott a rend fentartásán. Ez estély úgy programjára nézve, mint a meghívottakat látva, deákosan szól-

va „mixtum compositum“ volt, de összeségében véve, mégis sikerültnek mondható, amolyan téli „majálisnak“ illett be. A kedves, üde arcú leánykák serege szárnypróbálgató naivságokkal rendkívül kellemes látvány volt, melynek érdekességét csak emelte a mi derék deákjainknak illő, figyelmes és általában szerényen udvarias fellépése. A tánczestélyt hangverseny előzte meg, mely 6 számból állott, de egy kissé vontatott beosztással. Az ifjuság dalköre általános tetszést aratott gondos és szabatos énekéért. — a kis 8 éves Mutschenbacher Irén k. a. igen csinosan játszotta Beethoven egyik könnyebb sonatáját és határozott tehetséget árult el. — Vizkeleti Fennena kisasszony, kit több műkedvelői előadásból már előnyösen ismerünk, a Hugentóttából énekelte az apród dalát és utóbb ráadásul két kisebb népdalt és általános tetszést vívott ki énekéért, végre két szavallat is volt, tárgyában mindkettő nagyon is komoly, előadásában pedig itt-ott tulzós, de tagadhatlanul szép igyekezettel és hatásosan voltak „declamálva.“

A közegészségi állapot január hóban, mint a főcsovs ur jelentéséből olvassuk, kevésbé kedvezőnek jelezhető, a megbetegedések száma nagy mértékben szaporodott; meghalt 87 (decemberben 76), a kórházi betegek száma 449, mely számból a városi kórházra 331 esik. A meghaltak közül 60—80 évig 14, 80-tól 5 és pedig egy 96 éves férfi, egy 92 és 91 éves nő. Született 85 gyermek, fiú 43, leány 42. Törvénytelen volt ezek között 10.

Leszámolási eljárást kért a városi tanács a pénzügyigazgatóságtól az illeték hátralékok rendezése iránt, de az igazgatóság azt megtagadta, és így az odium nem a városi hatóságra, hanem másokra esik, kik majd feleljenek érte.

A pécsi jótékony nőegylet saját pénztára javára 1882. Február 20-án a „Hattyu“ helyiségeiben tánczozal egybekötött közvacsorát rendezend, melyre a belépti jegyek a külön szétküldött meghívók előmutatása mellett február 16-tól 20-ikáig délutáni 6 óráig Valentin Károly ur könyv- és zeneműkereskedésében személyenkint 2 frtért, a közvacsorához járuló családok tagjai részére pedig személyenkint 1 frtjával Weber Albert ur kereskedésében király-utca 51. sz. a. kaphatók, és este a pénztárnál. Az ételek és borok minden díj nélkül, s csakis a fagyalt, tea és ehhez való sütemény fognak mérsékelt áron kiszolgáltatni. Kezdeté est 8 órakor. Ez alkalommal a városi és Dankó zenekarok fognak közreműködni.

Szigetvárról írja levelezőnk, hogy ott szintársulatunk igazgatója, Bogyó Alajos e hó 6-án (kedden) álarozos bált rendezett, mely a közönség hideg közönye következtében oly kevéssé volt látogatott, hogy jövedelem helyett, deficitet eredményezett.

Színház. Gyöngyösi Etel k. a. jutalmára f. hó 8-án „Stuart Mária“ Schiller szomorujátéka került színre. A ház minden helyét elfoglaló közönség szívélyes tapsaival tanúsítja, hogy az érdemet méltányolni tudja, mert a drámai színművészet mai viszonyai között szinte elismerésre méltó érdem az, ha valaki — mint Gy. E. k. a. — tehetségét buzgó igyekezettel s lelkiismeretes készüléssel párosítja. Stuart Mária szerepében játéka ma is ezek jellemzők s habár szerintünk e genre nem tartozhatik szerepköréhez, elismerésünket gondos játékaival kivívta. A jutalmazott egy szép, zöld levelekből alkotott széles rózsaszín szallagu koszorút kapott. Sajnálatos azon kisebb-nagyobb mértékben általános készületlenség, mely az előadást alig élvezhetővé tette. Nem érdemelte azt a szereplőktől sem Schiller, sem a közönség, de még pályatársuk — jutalmazott sem. Nem tudjuk, volt-e elég idő e szomorujáték betanulására s így nem tudjuk, kit terhel a hiba, azonban kérjük annak jövőbeli elkerülését. Említést érdemel Benedek ur (Talbox), Dombai ur (Leicester)

igen sikerült jellemzetes maszkja. Azonban míg emez a dícsőséggel meglegedett, addig Benedek ur játéka, mint mindig és mindenben kifogástalan volt. — Legközelebb színre kerül „A kéjutazás“ című vigjáték, mely a nemzeti színház kassa-darabja. A legközelebbi opera Borgia Lukreczia lesz; a szereposztás következő: Lukreczia — Balázs né B. Vilma asszony, Orsini — Dalnokiné asszony, a herceg — Lang ur, Genaro — Fekete ur. — A bőjti napokra érdekes vendégekről gondoskodik az igazgató ur. — Színházi hírek. Operánk egyik legkiválóbb erejét: Balázs né Bognár Vilma asszonyt erősen ostromolják a külföldi színházak, különösen a berlini opera-színház, kedvezőnél-kedvezőbb szerződések aláírásával. A jeles művész azonban nem hagy el bennünket.

Apró hírek. A mértékhitelítések körül Pécsen felmerülő szabálytalanságok miatt, mint értesülünk, felsőbb helyen vizsgálat elrendelése szorgalmaztatott. — Időjárás. Az időjelzések szerint közepes derült időt várhatni a közelebbi napokra. — A zálogházakra a lopott tárgyra nézve a rendörkapitány ur, mint halljuk, erélyesen ügyel fel és minden kárpótlás nélkül, a lopottaknak ismert tárgyakat elviteti. Csak helyeselni tudjuk a kapitányság szigorú eljárását, mert a zálogházaknak a legnagyobb óvatosságot kellene gyakorolni s nem minden féle gyanusnak tetsző egyéntől tárgyakat elfogadniok. — **Arverések.** Zlatkics István 760 frtra becsült ingatlanai február 20-án Pécsen, Keil János 376 frtra becsült ingatlanai február 21-én Bikalon. — **Név magyarisítás.** Traiber György ur saját és kiskoru gyermekeinek nevét, mint értesülünk, „Hajtósi“-ra fogja változtatni. — **Tánczvizgalo m.** Pécs-váradon e hó 16-án tánczvizgalo rendeztetik a vöröskereszt egylet javára.

Belföldi hírek. A z o r s z á g g y ű l é s megkezdette működését és a költségvetés részletes tárgyalásával fog foglalkozni. Az ő felsége személye körüli miniszterium költségvetése már elintéztetvén, ugyanesak elfogadtatotta horvát miniszterium költségvetése is, mindkettő változatlanul. — **A magyarsági két protestáns egyház a helvét és ágostai h. evangélikusok az egyházi megadóztatás és különösen a papbér kérdésében feliratot intéztek a miniszter elnökhöz.** — A felkelésről bécsi hírek szerint kedvezőbb tudósítások érkeztek: a lázadás az utóbbi napok folyamában kiterjedés és erő tekintetében sehol sem fokozódott s remény van, hogy Montenegrónak is sikerül megőrizni semlegességét. Az orosz izgatásokról szóló hír mégis fokozza a nyugtalanságot.

Külföld hírek. Londonban a parlament megnyitott. A trónbeszéd constálja az afganisztáni békét, India növekvő jólétét, de egyttal az egyiptomi és orosz zavarokat. — **Párizsi hírek** arra vallanak, hogy a Freycinet kabinet nem az angol szövetségre törekszik, hanem a szárazföldi hatalmakhoz csatlakozik. — **A bécsi képviselőház a petróleumadót tárgyalja,** de az ellenzék az adó ellen lévén, könnyen miniszteri változás állhat be.

Fővárosi levél.

(Az írók báljáról.)

Az írók rendes farsangi ünnepélye ezidén még a megszokottnál is nagyobb várakozásokat keltett s nagyban és egészben elmondhatjuk, hogy várakozásunkban nem csalódtunk. Egy sereg fényes név volt már magával a rendezéssel kapcsolatba hozva, azután elektromos világítást is ígértek, telefonkísérletet, szindarabot, melyben Ujházy, Vizváry, Halmi fogják a közönséget megnevettetni, éneket, melyben Nádayné és Blaháné fognak részt venni, élőképeket, melyekben a főváros legünnepeltebb szépeifogják magukat festői világításban bemutatni, — nem csoda tehát, hogy a jegyek roha-

mosan elkeltek s a termék már 7 órakor — mikorra az ünnepély kezdete kitüzve volt, erősen telni kezdtek.

A lépcsőház elektromos világítása ugyan sikerültnek nem volt mondható; általán ez a világítás most is annak bizonyult, a mi nek eddig tartottuk; nagyszerű kísérletnek, mely még megállapodásra nem jutott. Az elektromos „napok“ örökké hunyargatták szemeiket, néha egészen elaludtak, egyik-másik meggyulni nem akart; a gázláng, mely a terem két nagy csillárában meggyújtott, engedelmesen elpirult ugyan, hogy a villany általi megszegyenülését mutassa, de azért mégis hálásan néztünk rá fel, kivált a nők, mert ha csak arra a szélszélyes villanyra lettünk volna utalva, ki tudja nem vettük volna-e egy perczen azt észre, hogy sötét van és szabad a csók! Csak később látszott az elektrom is meghódolni a diadalittas bárendezésök akarata előtt s lett állandóbb s erősebb fényű.

A telefon kísérletről — bevallom bűnömöt, — nem referálhatok; már mikor én, pedig jó korán, megjelentem a termekben, a szinpad körül pozíciót foglalt a közönség egy része, s miután itt az abszolút ököljog uralkodott, széket kiki maga hozott magának, s ki rá nem ült, attól elvitték és így jónak láttam, mint a legtöbben, a telefon élvezetével csak képzeletben foglalkozni s az ünnepély sajátképi központját képező szinpadi előadás szemlélése és hallására biztos helyet foglalni. Hallomásból tudom csak, hogy az elkárpitozott telephont terem hat vagy nyolcz „halló“-ja körül rémitő tolongás támadt, de hogy a kiknek sikerült a célponthoz érni s egy-egy esőndesebb perczet felhasználni, azok bámulatos élénkséggel és közvetlenséggel gyönyörködhetek Wiltné és Perotti énekében, kiknek még szavait is megérthették, egyes telephont-enthusiasták még látták is Perottit, a mint Hunyady László jelmezében daliásan megpödrte bajuszát.

A tolongás különben nemcsak a telefon körül volt nagy, óriási tömegek fészkelődtek, nyüzögtek és kapaszkodtak a nagy teremben is, hol a szinpad volt felállítva. Ezek az igék: „Fészkelődtek, nyüzögtek és kapaszkodtak“ talán megbotránkozást kelthetnek egy bál jelentésben, melyben az ember csupa „lebegés“, „tipegés“ és „lejtés“ leírását várja, de biztosíthatok mindenkit, hogy a valóságnak leginkább felel meg. Tessék csak elképzelni azt, hogy a később jövők, bár nők voltak is, székhöz nem juthattak és állni kényszerültek egymás háta mögött 7 órától féltizenegyig, hogy ha mintegy kétezer ember összeszorul egy helyen, egynek-egynek csak sügnia kell valamit, csak cipőjét a leghalkabban nyikorgatnia, csak claqueját becsapnia, hogy ez a hangegyveleg a maga összeségében oly zajjá növekedjék, melyet még Ujházy érzésava s Nádayné ezüstcsengésű erőteljes sopránhangja is alig bír tulkiáltani; és e zajhoz, mint folytonos alaphang még az elektromvilágítás gőzgépének egyhangu bugása is hozzájárult.

Egy ideig csak irigyeltük a körszékek tulajdonosait, kik a kétoldali emelvényeken, számozott és megfizetett székek birtokában egész nyugalommal foglalhattak helyet; de a folytonos zsibaj miatt ezek később ugyan mentül kevesebbett hallhattak s e mellett még egy előbb ijedelmes, később komikus epizód áldozataivá lettek; a baloldali, kisebb emelvény az operette előadása alatt egy helyen beszakadt s néhány néző elsüllyedt; e percztől kezdve azon az emelvényen mindenki csak állott, senki leülni nem mert.

Legutoljára, már az előadás folyama alatt, gyülekezett a magas arisztokrácia; Andrassy Gyula grófnót a lady patronesset gr. Károlyi Gyula kísérte be, utána vitték a Perotti kaméliáiból kötött óriási csokrot; hasonlót kapott leánya, Ilona grófnő; Tisza Kálmán leányával, Odessalchi hercegnő leányával s még igen számos nőtagjai a

legmagasabb köröknek az előbb nevezettekkel együtt legelő, a színpad közvetlen közelében foglaltak helyet; a gyöngyvirágjelvényes rendezők az első sor előtt rögtönöztek egy még elsőbb sor kröszéket, s mikor a felvonás után a haute vollée fiatal férfitagjai, kik addig a nőkkel csevegtek, többé a színpad oldalán helyet nem találtak, előkelőnonchalane-szalleültek a nők elé — a földre s úgy hallgatták Blaháné népdalait.

Hanem én már Blaháné népdalait emlegetem, pedig még az előadott darabok sorát, rendjét sem mondtam el. Tehát csak röviden hadd referálok el, hogy legelőször „A befolyásos“ című francia bohózatot adták Ujházy, Vizváry és Hetényi; ugyanők ugyane darabot egy órával előbb a vár-színházban játszották el, azután lejöttek, hogy eljátszák a vigadóban — talán parókájukat sem tették le. Másodiknak „Egy férj az ajtó előtt“ került színre; Nádayné, Saxlehner Emma pompásan énekeltek benne; az öreg Közszeghy ragyogtatta elpusztíthatlan bassusát; Földényi virgoncz kéményseprő volt; hanem legnagyobb meglepetést és csodálkozást keltett Halmi mint énekes; „Halmi énekel!“ hallatszott mindenfelől, persze a legkevésbébben tudták, hogy Halmi művészi pályáját mint operette-énekes kezdte, sőt Kassán egyszer Ernánit is énekelte! Blaháné — pardon! Splényi bárónő! — nem volt az, a ki a népszínház színpadján szokott lenni; hiába! megírták már róla, hogy ő csak „a veres csizma jelében győz“; egészen más az, ha „a nemzet csalogánya“ parasztemenyecske ruhájában, szerepétől áthévílve és lelkesülve, zenekar és cimbalom kíséretével lép föl, és ha „Splényi bárónő“ féle selyem ruhában, kezében bokrétaival, Schwarz Gyula ur sovány zenekisérete mellett egypár dalocskát jótékony czélra elénekel.

Miután az utolsó népdal megismételtetett s a zenekar alkalmat talált a felvonás közben a budapestiek ez időszertint kedvencét, a „Furcsa háború“ belüli keringőt is szelnek eresztetni, a világitás rögtön változata jelezte, hogy az ünnepély fénypontjával kiszemelt „Előképek“ előadása kezdetét veszi. A terem egészen elsötétült, halk és lassu zene hallatszott, a kárpit felemelkedett és vakító, büvös fényben jelent meg Munkácsy Milton-ja. A kép fővonásaiban jól volt utánozva, Szemere Áttila, ki ez alkalomra bajuszát is levétette, derék Milton volt, hanem a színpad szűk nyílása miatt a közönség nagy része a csoportnak csak felét látta; magam is csak a bájós Ligeti Margit arczélát láttam, a másik két hölgyet: Zsolnay Juliát és Hofszász Linát elfodte az előfüggöny. Még csonkábbnak mutatkozott a második kép, Makart „Találkozás“ a; biz az a hölgy (Klee Erzsébet) és az az ifju lovag (Halász Jenő) úgy rendezhették volna találkozásukat, hogy abból a közönség többet láthasson. A „Tavaszi“ban ismét Ligeti Margit s vele Nagy Ibolya k. a. léptek fel; a kép csinos volt ugyan, de tárgya, összeállítása tableaunak sem eléggé kifejező, sem eléggé élénk. Az utolsó, a „Bornemissza Anna egy órai uralma“, legtöbb hatást tett; a szűk keret miatt ugyan ezt is erősen meg kellett nyírítani s a programban megnevezett szereplők közül egy rész egészen elmaradt, a megjelenteket mind pedig csak a közönség egy része látta, de e képből mégis a történelem beszélt s az alakok majdnem mind megfelelőek, jellemzők voltak. Felekiné mint „Barcsayné“ állásával, arczkifejezésével egy egész szerepet játszott el; Jónits Zóra kisasszonynak, ki Bornemissza Annát személyesítette, az előadás alatt csak kiterjesztett gyönyörű karját láthattam, de midőn később a tánczoló közepéül, láttam egész alakját s mondhatom, hogy fejedelmi jelenség.

Minden tableaut megismételték kétszer,

háromszor, végül pedig kihívták gr. Zichy Jenőt is, a némaképleték rendezőjét, a kiről elmondhatni, hogy a hol csak babér terem, neki mindenütt jut legalább egy levél.

A program következő pontjával a tánczestély volt megjelölve; a közönség azonban megváltoztatta ezt s „vacsorá“t tett helyére; volt itt is versengés, tolongás, a publikumból sokan fogadóba voltak kénytelenek menni, hogy a hosszú műélvezet után prózaibb vágyukat csillapítsák.

Éjfél tájban már folyt a táncz a nagyteremben és környékén; óriási embertömeg hullámozott a most teljes hatályával ragyogó villámfényben, melynek színe olyan, mint a holdfényes téli éj világáé; és e fény mellett az öltözékek színei mitsem veszítettek, nem is változtak, a félelem egészen alaptalan volt; a szépek még talán szebbeknek tünnek fel, élvezet volt a nézés, kevésbé élvezetes a táncz; a tolongás minden rendezést meghiúsított, egy francia négyest abban kellett hagyni, a tánczoló mozdulni sem tudtak: legjobban jártak azok, a kik az arkádok alatti hosszú csarnokon végig tánczoltak tipegőt, keringőt; itt legalább szabadon lehetett lélekezni; e helyet a „sójakok csarnokának“ hívják, vajon a „Petroselinák“ vagy a farsang által megviselt apák és anyák sóhajai után-e? B Y.

Chopin életéből.

(Folytatás.)

A mérhetlen csapás, mely őt érte, teljesen kétségbeejtette a mélyen megszorodott beteget, baja mindinkább súlyosodott. Orvosai óhajtották volna, hogy kedvezőtlen lakását szellősebbel, s inkább délre fekvővel cserélje fel. Találkozott is ilyen, csak hogy az Chopin pénzviszonyaihoz képest annyira magas árba csigázott volt, hogy annak kibérelhetéséről már-már le kellett mondania, midőn a dolog Chopin egyik Párizsban lakott nagy tisztelőjének, egy orosz hölgynek, Obreskoff ezredes nejének tudomására jutott. — Ez azonnal a háztulajdonoshoz sietett s így szólította meg:

„A mint értesültem, a kiadandó lakás havonkinti bére négyszáz frank; jó, legyen szives Chopinnak fél áron adni, a többi majd én fogom fedezni sajátomból, csak arra kérem, hogy erről a művész ne tudjon semmit.

És így történt. — Fürstenstein Adéla grófnő, a mester tanítványainak egyike — kinek szintén tudomására jutott a mester szorongatott helyzete — meglátogatván a beteget, elmenőben egy tekeres aranyat hagyott asztalán azon gyöngéd megjegyzéssel: „Előlegül a jövő télen veendő óráim díja fejében.“

Egy harmadik hölgy — Stirling asszony is kívánván mesterének pénzzavarát enyhíteni, nagy akadályul szolgált ebben Chopin ismert kényes természetére. Végre is egyéb kisegítő módot nem találhatván, 15 darab ezer frankos bankjegyet névtelenül boritékba zárván, egy bizalmas közege által azon meghagyással adta át a kis csomagot Chopin ápolónőjének, hogy azt a betegnek kézbesítse.

Néhány nap mult s a mester viszonyai-ban változást nem észlelvén, nyugtalankodni kezdett Stirling asszony küldeményének sorsa miatt. De mit tegyen? — Legelőbb is kérdőre vonta az ármányosnak, és előtte gyanusnak tetsző, körmönfont banyát, — az ápolónőt; de ő azt állította, hogy ő minden küldeményt, érkezésekor azonnal át szokott adni urának, Chopinnak. — Erre Stirling asszony eselhez folyamodott, azt adván elő a mesternek, hogy angolországi utazása alkalmával az ő számára lutriba tett s ez alkalommal tizenötezer frankot nyervén, azt neki — zárt boritékban — ápolónője által küldötte. De Chopin semmiféle pénzről sem tudott semmit, tizenötezer frankos leve-

let nem kapott s így a pénz örökre elveszettnek látszott.

Perrel megtámadni az asszonyt, nem lett volna czélra vezető, nemcsak azért, mert állításának, — hogy ő minden érkezett levelet azonnal átadott — ellenkezőjét megbizonyítani nem lehetett, hanem nem lehetett alaptalan azon feltevés sem, hogy valaki a számtalan látogató közül lophatta el. Sőt ellenkezőleg, ha valaki az asszonyt bíróság előtt gyanusította és megperelte volna — nem lehetetlen, hogy ő rágalma-zási keresettel felelt volna.

Már lemondott Stirling asszony a reményről teljesen, valaha a pénznek nyomára juthatni, midőn a beteg maestrónak hirtelen jutott valami eszébe — mert ő sem hitt az asszony ártatlanságában — melyet habár sikertelenül vinne is ki, kellemetlen következményei még sem ígérkeztek.

Amint tehát az ápolónő újabb gyógy-szert hozott neki, így szólította meg:

„Látja asszonyom, az orvosok mind szamarak; nem tudják, mi bajom; barátaim azt javasolják, hogy forduljak Alexis tanácsához. De Alexis azt mondja, hogy addig mitsem szólhat, míg néhány szálát nem adnak neki azon egyén hajából, a kinek érdekében tanácsát kérjük. Arra kérem tehát, adjon néhány szálát a hajából, hogy azzal Alexist rászédjem.“

Ezen Alexis pedig azon időtájt a nép előtt hirneves jós hirében állott.

Az asszony hamisan mosolygott Chopin ötletén, szétbontá haját s levágott egy darabot belőle. Alig hogy kezében volt a kívánt haj, így szolt fürkészőleg a mester az asszonyhoz:

„No majd kisül minden, a miben maga sántikál!“

E pillanatban borzalommal vegyes ijedelmet vett észre az asszonyon, ki rövid néhány másodperc alatt bevallotta, hogy ő észrevette a boritékban a pénz s azt megtartotta magának.

A dolog kissé hihetetlennek látszik, pedig mégis komoly valóság, mert csakis az érintett pénzösszeg kézhez jutásából érhető meg azon körülmény, hogy Chopin már halálához közel butoroztatta be lakását. Még akkor is hoztak egyes butordarabokat, midőn már halva a ravatalon feküdt. Fájdalmas pillanat jelenlevő barátai előtt.

De ne előzzük meg a későbbieket!

(Vége következik.)

Pécsi színház.

Pénteken 1882. február 10-én adatik:

Miss Lazzo (az arany légy) felléptével.

Ő nem féltékeny.

Vigjáték 2 felv. Francziából magyar színre alkalmazta Bulyovszkyné.

Kezdeté 7 órakor.

Laptulajdonos Ramazetter Károly.

Felelős szerkesztő Bolgár Kálmán.

Nyilttér.

Cserei Antal

fűszerkereskedő

Pécsen, király-utca, volt Consum-egylet-féle helyiség.

Ajánlja dusan felszerelt londoni thea és rum raktárát. **Strachino-, gorgonsola-, imperial-, romadour- és limburgi** sajtokat.

(**Corued Beef** valódi amerikai jegy), nemkülönben a fűszer szakmába vágó czikkeit a legjutányosabb áron.